

A GOLYÓKUTATÓ CSAPATVERSENY

AKADÁLY NÉLKÜL

modul adaptációja
értelmileg akadályozott tanulók
együttneveléséhez

SZÖVEGÉRTÉS- SZÖVEGALKOTÁS

Alap-II.1.3-AdE

A modult készítette:

Sósné Pintye Mária

Az adaptációt készítette:

Kajáry Ildikó, Ruttkay Leventéné

SULI NOVA
Köznevelési, Fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Központ

Magyarország célba ér

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Testfogalom, testséma fejlesztése, egyes testrészek mozgásának, helyzetének tudatosítása, finommotorika-fejlesztés, tapintásfejlesztés, statikus egyensúly-fejlesztés
Időkeret	10 perc
Ajánlott korosztály	6–9 évesek
Modulkapcsolódási pontok	<p><i>Tágabb környezetben</i> Énkép, önismeret Írás-olvasás előkészítés</p> <p><i>Szűkebb környezetben</i> Direkt testtudatfejlesztés Finommotorika Mozgásfejlesztés</p> <p><i>Ajánlott megelőző tevékenységek</i> Mozgásfejlesztő modulok</p> <p><i>Ajánlott követő tevékenységek</i> Direkt testtudatfejlesztő modulok Finommotorika modulok</p>
A képességfejlesztés fókuszai	Testtudatfejlesztés, mozgáskoordináció-fejlesztés, tapintóérzék fejlesztése, finommotorika-fejlesztés, statikus egyensúly-fejlesztés

AJÁNLÁS

Mindaz, ami az ajánlásban és a megfigyelési szempontok között szerepel – első látásra – gyakran komplikáltabb, mint maguk a gyakorlatok. Azt a munkamódszert ajánljuk, hogy mielőtt az ajánlást és a megfigyelési szempontokat elolvasná, és esetleg megijedne attól, mi mindenre fontos figyelnie, a gyakorlatokat próbálja ki gyerekek nélkül, otthon (ha van, a javasolt verssel együtt). Amikor már gördülékeny a mozgás és szöveg összhangja, valamint úgy érzi, hogy a gyerekeknek is be tudja mutatni, olvassa el a módszertani ajánlást. Nem kell törekednie arra, hogy annak minden részletét megjegyezze, csak egyszerűen próbálja ki a gyerekekkel. Az első kipróbálások után is csak arra keressen választ a megfigyelési szempontok között és az ajánlásban, amilyen problémával saját osztályában találkozott. Ezt szükség szerint megteheti minden gyakorlás után, így egy idő után a legtöbb javaslat „életre kel”, és világosan fogja látni, mikor mire fontos figyelnie tanítványai között.

A gyakorlatokat célszerű mindennap napi 10-15 percen át végezni 4-6 héten át. Hatásfoka úgy növelhető, hogy 4-6 hét elteltével másik testtudatfejlesztő (lehet indirekt, vagy direkt) illetve térészlelés-gyakorlattal váltjuk fel, és így tovább, a folyamatot pl. négyszer-ötször 4 hétre tervezve.

Legcélszerűbb a nap kezdetén, pl. a reggeli *beszélgetőkör* után, de mindenképpen a kognitív tanulási folyamatok előtt végezni, mert a gyakorlat emeli az éberségi szintet, edzi a figyelemkoncentrációt, mivel multiszenzoriális, több érzékelési területet aktivizál és integrál egyidejűleg (tapintás, mozgásérzékelés, egyensúlyérzékelés, vizuális érzékelés). A gyakorlat végzése után éberebbek, összeszedettebbek lesznek, így nagyobb hatásfokkal tanulhatnak a gyerekek.

A feladatot célszerű 1. és 2. osztályban egyaránt végezni. A tanárnak a fejlesztés mellett diagnosztikus lehetőséget is nyújt ahhoz, hogy megítélje, mennyire vannak tisztában a gyermekek a téri irányokkal saját testük viszonylatában (ettől függ majd térbeli és síkbeli orientációjuk), valamint, hogy milyen koordináltsággal tudják mozgatni egyes testrészeiket. Fontos információt szolgáltat a gyakorlat a gyermekek statikus egyensúlyának fejlettségéről is.

A gyakorlatot a keresztcsatornák működése miatt célszerű az írás-előkészítés részévé tenni.

Vigyázzunk, rossz egyensúlyérzékeléssel rendelkező gyermekeknek nehezebb végezni ezt a gyakorlatot. Rögtön látjuk, hogy nem tudják a lábukat elemelni a földtől, meg kell támaszkodniuk valamiben, pl. a padban. Ilyenkor végeztessük a gyakorlatot az első napokban ülve, egyénileg, majd csoportosan állva, később (néhány napi gyakorlás után) kérjük meg rá a gyerekeket, hogy ne támaszkodjanak, pl. ne dugják a hátuk mögé a karjaikat. Az is előfordul, hogy nagyon merevvé válnak lábmozdulataik, ez a gyakorlás hatására oldódik, a mozgás egyre koordináltabbá válik, és egyre kevesebb energiát köt le.

A gyakorlat páros végzése a függőleges középvonali sorompó átlépését is fejleszti.

A gyakorlat végzéséhez négy csomag normál méretű üveggolyó szükséges. Legalább minden csoportnak egy-egy tucat álljon a rendelkezésére. (Kereshetünk papír zsebkendőket, babzsákokat, gesztenyét és más apró tárgyakat. Minél kisebb egy tárgy, annál nehezebb az ujjunkkal felvenni.) A gyakorlat végzése előtti napon célszerű figyelmeztetni a gyerekeket, hogy ne harisnyanadrágban, hanem zokniban jöjjenek.

- **Valószínűleg az SNI-tanuló a cipő, zokni le- és felhúzásához segítséget igényel.**
- **Megengedhető, hogy két kézzel támaszkodjon a feladat végzése közben.**
- **Kezdetben a babzsákkal, illetve a gesztenyeméretű tárggyal tudja eredményesebben elvégezni a feladatot.**
- **Kezdetben a feladat jó megoldásával elégedjünk meg, a gyorsaságot ne tekintjük lényeges szempontnak.**

TÁMOGATÓ RENDSZER

A feladat hatásmechanizmusának jobb megértéséhez a tanítói kézikönyv mozgásról, testtudatról és térérzékelésről, valamint egyensúly-fejlesztésről szóló fejezeteinek tanulmányozása nyújt segítséget.

Szabó Borbála (szerk.): Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szövegértés-szövegalkotás. sulINova Kht., Budapest, 2006.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK

- Milyen a gyermek egyensúlyi helyzete, eldől-e, ha nem fogódzkodik? Tudja-e szabályozni az izomtónusát, nem válik-e merevvé a mozgása?
- Nincsenek-e együttmozgásai (kézzel, arccal) közben?
- Mennyire gördülékeny a mozgáskoordinációja?
- Ha állva nem megy neki, ülve meg tudja-e csinálni, vagy a finommotorika ügyetlensége tovább nehezíti a feladatot számára?
- Tudja-e a golyót a lábujjával a tálkáig vinni?
- Akkor célszerű egy következő gyakorlatra továbbmenni, mikor az osztály nagy része jó koordináltsággal, biztos egyensúllyal végzi el a gyakorlatot, pl. a golyót tartó lába mozgás közben nem merevedik meg.

A FELDOLGOZÁS MENETE

A GYAKORLAT LEÍRÁSA

Az alábbi részletes leírás célja elsősorban egyféle minta bemutatása. Nem kötelező jellegű előírás. A pedagógus legjobb belátása szerint dönthet a részletek felhasználásáról, módosításáról vagy újabb variációk kidolgozásáról.

CSAPATMUNKA

Vegyék le a gyermekek a cipőjüket, a zoknijukat, és álljanak a kiszórt golyók köré egy körben. (Esetleg a homokozó szélére.) Körön kívül vannak az egy-egy csapathoz tartozó különböző színű tálkák. Csapatokat választunk, mindegyiknek megmondjuk, milyen színű tálkába gyűjtögesse a golyókat. Rajt után addig szedegetnek, míg minden golyó el nem tűnik a szőnyegről (előkerül a homokozóból). Majd megszámloljuk az egyes tálkákban lévő golyók számát. Az a csapat nyer, amelyiknek több golyó van a tálkájában, mint az előző napon.

Saját adaptációs kiegészítem:

PÁROS MUNKA

A játéknak ugyanez a menete, amikor nem csapatok, hanem párok kapnak különböző tálkákat.

Saját adaptációs kiegészítem:

EGYÉNI JÁTÉK

Amennyiben minden gyereknek jut egy-egy tálka, egyénileg is végezhetjük a feladatot. Itt is az nyer, aki a legtöbb golyót gyűjti be, mint az előző napon. A tanító differenciálva is adhat ki feladatot: pl. ha tudja, hogy nehezebben kapcsolódik be reggel egy gyermek a munkába, akkor kéri, hogy a megszokottnál 10 perccel előbb jöjjön az iskolába, így a tanítás megkezdéséig elvégezhet egyedül egy golyógyakorlatot.

Lábunknak különböző élményt jelent a különböző tárgyak tapintása, felemelésük is más-más nehézséget okoz a gyermekeknek, ezért célszerű a jól begyakorolt tárgyakat újakkal felváltani. Például mogyorót, diót, makkot, gesztenyét, zsebkendőt, esetleg bab- vagy kukoricaszemeket, vagy kisebb babzsákokat. Ha a tárgyakat különböző anyagokba rejtjük (pl. homokba, vízbe, kavicsok közé) akkor még differenciáltabban fejlődik tapintásérzékük.

Saját adaptációs kiegészítem: